



גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

- עלי מרפא
- שערי הגליון
- יין הנגבי
- למעשה
- בני היכלא
- דרכי נועם
- טעם גן עדן
- כוכבי אור
- עומק הפרשה
- חנך לנער
- שאל בני
- הלכה פסוקה
- חנוכה מגיע!
- פתרון לחרדות
- המפתח - זה אני
- חיים חדשים בכוחו של יעקב אבינו
- התוספות שתורץ
- התורה הזמנית:
- פתיחה לתורה ל"ג
- חידוק להליכה עם תורה
- השמחה האמיתית
- ההשגות מחלום יעקב
- לנדל נפשות - המשך
- חיית בתוך הקביעות
- תפליך: הלכות מצויות ד'

# כשתחליט, לא תפחד יותר

אין רפואה לחרדות, רק ביטחון. לבטוח זה ליישם אמונה למעשה. כדי להיות בעל ביטחון אין צורך להיות ראוי לכך. מוכרחים רק להבין שאין מציאות אחרת.

שולט בך, אינך מסוגל למאומה. אין עונש קשה מעונשו של מי ששטמו תחתי את יציבותו ובטחונו. אך אין זו מכה חשוכת מרפא. בהחלט לא.

גם במצבים שכאלה נתונה בידינו בחירה. אין זו גזירה שאי אתה יכול לעמוד בפניה. בטחון תלוי בבחירה!

כיצד תוכל לחיות מתוך חירות גם בשעה שהינך נדרש לדאוג לעניינים שונים ולשאת על שכמך עול? רק כשתיישם את אמונתך בפועל

אדם טועה וחושב: בטחון? אינני בעל דרגה. איני ראוי לכך. וכי אעזי להטיל את עצמי על זרועות האמונה כאילו הייתי צדיק ומופלג במעלה?! זוהי טעות אימוה. ביטחון אינו אפשרות, זוהי מציאות. השם יתברך משגיח ושומר, מגונן ומסוכך עליך מפני שיהודי אתה. הקדוש-ברוך-הוא קרוב אליך מפני שבנו אתה. אין בעולם מקרה, אין אשמים ואין גורמים יש רק אמונה, רק ביטחון. לכן חדל נא לדבר מדרגות, זכויות, ראוי או לאו. ביטחון תלוי במדרגה. מהו ביטחון?

## ליישם אמונה

ביטחון הוא אמונה המיושמת למעשה. כדי לחוש ביטחון יש להגשים אמונה. זוהי אחת העצות היקרות בתבל. כיצד תוכל לחיות מתוך חירות גם בשעה שהינך נדרש לדאוג לעניינים שונים ולשאת על שכמך עול? רק כשתיישם את אמונתך בפועל. כלומר, הנח לדאגותיך להתקיים, אך אתה אל תעסוק בהם. הינך מאמין בנוכחותו של השם. הוא כאן, אצלך, בתוכך. ואם כן מה לך כי תדשדש בדאגותיך.

יעקב אבינו יוצא מבית אביו. עובר על מקום בית המקדש ואינו עוצר לתפילה. רק בשערי חון הוא נותן אל ליבו: הייתכן? שעברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ולא התפללתי?! מיד "ויפגע במקום", קפצה לו הדרך. רק תחליט שיש לך ביטחון, תשוב אל התפילה, ומיד יתגלה אליך סולם ומלאכי אלוקים. בין תהום הנשייה לתכלית השמחה מפרידה לעיתים חוט השערה - בשורה טובה. התבשרת בטוב ואלף מחשבות רעות ומרות מתהפכות ברגע אחד.

הפחד הוא הדבר המפחיד ביותר בחיינו. זהו נגיף קטלני המפיל חללים יום ביומו. אדם מפחד דומה למי שאחזו שיתוק. רפואה אחת מסוגלת לתחלואי הפחד והחרדה - בטחון. העולם חי בזכות הרפואה הזו. אנשים מנהלים את חייהם רק על סמך בטחון. כדי לטפס על סולם לגובה מחצית קומה, נדרש אדם לתחושת בטחון בסיסית. כדי לבצע פעולות בעלות סיכון גבוה יותר, נדרשת מידה גדושה של בטחון. אין תחושה מחממת לב, מעודדת ויציבה מתחושת בטחון.

מהיכן שואבות הבריות את ביטחונן? ממקורות שונים ומשונים. יש בוטחים בנדיבים. יש שמים ביטחונם בידידים. אחרים בוטחים בעצמם. בממונם. בכוחם. וישנו סוג נוסף של בוטחים, שונה ומיוחד - אלו הם הבוטחים מפני שחייבים לבטוח. יהודי מאמין יודע שאי אפשר לדאוג מפני שאסור לדאוג. האמונה מחייבת אותך להכיר במציאות השם, למצוא אותך עמך. אצלך. בתוכך. וממילא אין כל בסיס לפחד. עליך רק להישמר מכניסה לסכנה ואין לך רשות לדאוג.

הביטחון סם חיים הוא, יתרה מזאת - ביטחון הוא קרקע יציבה לעבודת הבורא. ממה מורכבת יציבות? ממגוון עניינים המקיפים את הנפש, סובבים אותה, מרעפים עליה חמימות ושייכות וסוגרים את עולמה במין רשות היחיד. אדם מוקף באווירת קודש, רוח טובה, טעם של שבתות וחגים - הרי זה אדם.

## נקודת אחיזה

הקרקע היציבה ביותר עלולה לפתע פתאום להתערער. זוהי למעשה פעולתה של מידת הדין. בבת אחת אדם נזרק אל החוץ. מושלך לבדו בשממה. עניינים שהיו פעם פשוטים וברורים. בטחון שליווה אותו משך שנים - נוטש אותו. הוא בודד, מסתפק האם התקדם אי פעם בכלל.

מצבים שכאלה מסוכנים מאין כמותם. ביטחון מעורער אינו מאפשר להתמודד גם עם הפשוטים שבאתגרים. על מצב שכזה מספרת פרשת ויצא. יעקב אבינו יוצא מבאר שבע, דרכו מובילה חרנה. יש כאן יציאה אל מחוץ מגבולות היציבות, הבית והביטחון. היעד חוץ - חרון אף ודינים. האח עשיו מבקש את נפשו. האחין אליפז שווד את כספו. במה כבר נותר לאחוז?

החיים מובילים אותנו למצבים שכאלה. מה עושה אדם שיציבותו התערערה? מרחף. אי אפשר כך להתפלל, ללמוד, לעסוק בעבודת השם. אם הפחד

## עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אם תודה על העבר, תוכל לבקש על העתיד

יום א', וישב, תקצ"ב

והנה בשפת זה שעבר דברתי הרבה בעיניך ימי חנכה הם ימי הודאה, שצריך האדם להמשיך דרך זה להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך תמיד, אפילו בתוך מעוף צרה וצוקה רח"ל, גם אז יודה לשמו הגדול יתברך על גדל החסדים שעשה עמו עד הנה, ועל כל ההרחבות הגדולות שמוצא בתוך הצרה עצמה בבחינת "בצר הרחבת לי", ועי"ז דיקא - שגם בעת הצרה יביא תודה על העבר - עי"ז יוכל לצעוק על להבא.

וברחמי העצומים זכנו לקבל ימי חנכה הקדושים בשמחה, ונזכה תמיד לבחינת תודה והודאה, שזה עקר שיעוץ עולם הבא, וגם ללמד הרבה הלכות מארבעה שלחן ערוך בכל יום, עד שיאיר האמת ברובע הדיבור, ונזכה להמשיך השמחה של שבת לימי החול, עד שיתגלה אחדות השמות מתוך פעולות משתנות. (עין כל זה בלקוטי מוהר"ן תניינא סימן ב.)

אשרינו שאנו מדררים מזה, בפרט שותהלה לקל יש בידנו כל התורה הזאת, ותפילה נודאה הנפגעת משם, מלבד עוד תורות נפלאות מהנה וכהנה, ותפילות נפלאות הנפגעים מהם אשר עולמים מהם שיעוטיהם לפני יתברך שלא עלו מימות עולם, הט אונן ולבבה ושמע והבן הטוב מה שנגעוהו, פי הרפאות שהקדים בחסדו הם עולמים על הכל, פי מעולם לא היו נדרין רפאות הנפש פאלה שמועילים אפילו לחולים אנושים שבועתים הללו בעקבות משי חא. נתן מברסלב

## חק ולא יעבור

יום	יום לחדש	ליקוטי קמא	ליקוטי הלכות הדי'	משנה בורה ה"ב	דף היומי נדרים	ימי מוהר"ן
שבת	ט	טו	י	קנ	לט	קט
א	י	טז	יא	קנא	מ	קי
ב	יא	טז	יב	ב.	מא	קיב
ג	יב	יז	יג	ב.	מב	קיד
ד	יג	יז	יד	ג.	מג	קיא
ה	יד	יז	טו	ג.	מד	קיב
ו	טו	יח	טז	ד.	מה	קיג

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא, סימן ל"ג

## אותות ומופתים

הרבה דיבורים יש שרבינו אמרם וראו זאת ממש:

רבינו אמר 'המקשה לילד - עד שבאים אלי'. באומן ראו זאת בחוש, אפילו המתנגדים ג"כ ידעו מזה, א היה איזה מקשה לילד מיד רצו לציון, ועוד לא הספיקו לחזור וכבר היו רצים לומר 'מזל טוב'.

רבינו מביא בספר המדות: 'סגולה להפקד, להביט על הסכין של המילה אחר המילה' - שהיא נתן מבט. באומן כבר ידעו המוהלים שאחרי החיתוך הם היו מרימים את הסכין, והן כבר הביטו, ואכן באמת הרבה נפקדו.

רבינו - כמו שבחיי הקדושים הוא לא רצה שידברו מהמופתים, הוא הרי אמר: 'כשאני עושה מופת, אני מבקש מהש"ת שישכחו את זה', כי לא זה היה עיקר הענין של רבינו, עיקר הענין של רבינו היה לקרב יהודים להש"ת, ולקיים את עצותיו הקדושות. יש לפעמים כאלה מופתים שהמופתים גם מביאים לידי התקרבות, אז מדברים לפעמים מהענין הזה, אבל בכלל לדבר רק ממופתים כענין בפני עצמו, זה לא היה הענין של רבינו.

יש הרבה מופתים שאפשר לדבר מהם, רבי אברהם ב"ר נחמן אמר שהוא יכול לעשות ספר שלם מהמופתים של רבינו, אבל הוא לא רצה את זה, הרי לרבינו אין זה נייחא, ועוד שאם יתפעלו רק ממופתים, כבר ישכחו להסתכל על הדבר העיקרי שרבינו התכוון.

עיקר הענין היה העצות שהוא מגלה, שהן תיקון הנפש בזה ובבא ולאחר התחיה, שנקיים את זה למעשה. זה העיקר בענין רבינו.

הבעש"ט שאל פעם: 'מה שומעים ממני?' אמרו לו שמספרים ממנו מופתים. נענה ואמר: 'אליהו הנביא עשה יותר טוב, כתוב אצלו 'איש סחו אחריו ה' הוא האלקים', דברו אחריו שה' הוא האלקים, וממני מספרים מעשה ועוד מעשה...'

## נצוד לשונך הלכות לשון הרע

המשך הדרכים איך להנצל משמיעת לשון הרע:

ג. עוד יש עצה להנצל משמיעת לשה"ר ע"י שינוי הנושא של השיחה, לדברים אחרים שאין בהם לשה"ר. כגון כשהחבר שואל: 'מה קרה עם פלוני?', תחזור ותאמר בקול: 'שמעת מה שהיה?' ותסיט את השיחה לענין אחר שאין בו לשה"ר.

ד. אם אין עצה אחרת, יש להפסיק השיחה אף בצורה מעליבה, כגון לומר: 'איני רוצה לשמוע פטופטי הלשון הרע שלך'. אך התורה דרכיה דרכי נועם ונתיבותיה שלום, לכן אין להשתמש בעצה זו כשיש דרך אחרת בלי לפגוע בזולת.

המקשיב לשה"ר כדי שלא לפגוע במדבר, עובר על לאו דלא תשא שמוע שוא, ועל 'לפני עוור לאתנתן מכשול', וכן על 'לא תחניפו את הארץ' שמחמת הנאה פרטית אינו מוחה בעוברי עבירה, ונמנה בין כת התנפים שאין מקבלין פני שכניה ר"ל. (קיצור הל לשה"ר פ"ו סעיף ה)

אבל ע"ז דוח למנוע על אלה חשכו עינינו, על שיעדין מרקד בין עד שגם בימינו אלה ובדורות הפמוכים, מלבד המחלקת שהרבה וההדיל על יחיד הדורות בעצמם, כמו על הפעש"ט ז"ל ומכ"ש זכ"ש על אדמור ז"ל פ"דוע, עוד לא נתקדר דעתו בכל זה, מי עוד התגבר בכל מוחו להגדיק מחלקת ופרוד לבנות גם בין אנשיהם בעצמם פ"דוע, שבוזה גמר מחשבתו ורצונו הרע ביותר ויזתר: כותבי אור, ששון ושמהה י.

## הארת יעקב

אבינו, שרק בכח תפילה זו יכולים אנו להחזיק מעמד בגלות - זמן התגברות החושך (ליקו"ה תפילת המנחה ז' - פ"ב).

ויצא - בפרשה זו מתגלה שאפשר להתקרב לה' מכל מקום, על ידי שמתפללים אליו תפילה בבחינת 'בית', כמו שאמר יעקב לאחר תפילתו - 'אין זה כי אם בית אלוקים', היינו לדבר אל ה' בפשיטות את כל מה שנעשה בבית, לעומת אברהם ויצחק שהתפללו בבחינת 'הר' ו'שדה', שהם דרגות גבוהות של דביקות בתפילה, של אהבה ויראה (ע"פ ליקו"מ סימן י').

ויצא - כל הכח של יעקב להחזיק מעמד בבית לבן היה על ידי שהיה ער בלילות ואומר תהלים, ויש מחלוקת אם אמר חמש עשרה שיר המעלות, או שאמר את כל התהילים (מ"ר פרשה ע"ד - י"א).

ויצא - בפרשה זו מתגלה שאפשר לעבוד את ה' בכל דבר בעולם בבחינת 'בכל דרכיך דעהו', וכמו יעקב אבינו שהתורה מעידה עליו שהיה 'יושב אהלים', ובכל זאת בפרשה זו מסופר עליו שהיה עובד את ה' ומגלה את כבודו גם בתוך עסקי החולין - בעסקי הצאן בבית לבן, ושם דייקא בתוך עבודות הגשמיות בירד את האמונה מתוך השקרים של לבן, עד שכל השתלשלות העולמות 'עקודים נקודים וברודים רמוזים בבירור האמת שביד מלבן, (ליקו"ה כבוד בהמה טהורה ג').

ויצא - בפרשה זו רואים גודל כח הרצון. כי בשעה שיעקב הגיע לחרן נזכר שעבר בהר המוריה ולא התפלל שם, נתן דעתו לחזור למקום המקדש, וכיון שהיה לו רצון חזק מאוד, עשה לו ה' קפיצת הדרך והגיע לשם, זהו כח הרצון (ליקו"ה תפילת המנחה ז' - פ"ד).

ויצא - פרשה זו היא שורש כל ההתחזקות שרביז"ל מלמד אותנו שנדע שה' נמצא תמיד עמנו. כי כשיעקב התעורר משנתו ואמר 'אכן יש הוי"ה במקום הזה ואנכי לא ידעתי', בזה תיקן להכניס בלב כל הנפשות לדורות עד היום הזה, שאפילו הנפשות הנפולים מאוד, שסוברים שבמקומם אין נמצא שם הש"ת ח"ו, ואין הש"ת רואה ומתפאר מכל התעוררות שיש להם, שגם הם יידעו ויאמינו באמונה שלמה, שה' נמצא עימם ורואה ומשגיח עליהם, (ליקו"ה תפילת המנחה ז' - פ"ד, פ"ה).

ויצא - בפרשה זו מתגלה שעבודת ה' הוא כמו סולם שיש בו מלאכי אלוקים עולים ויורדים, והיינו שבהכרח שיהיה לאדם עליות וירידות בעבודתו, ואפילו אם פעמים הוא בבחינת 'ויפגע במקום' שזוכה ממש להכנס אל תוך הקדושה, בכל זאת ייתכן שתיכף יפול לחושך והשמש תשקע שלא בעונתה בבחינת 'יולן שם', (ליקו"ה שילוח הקן ה' - י').

ויצא - בפרשה זו מקבלים אנו את הכח להתעורר להתפלל לה' גם בזמן שהגיע חושך, כעין תפילת ערבית שתיקן יעקב

## הליכות

### שיחות ומנהגים

### עבודת השם

קארצ'צער' ה'י מכנים ב'שם זה, וכן ב'שם' ד'ער ש'טומער פ'חור' - 'הפ'חור ה'ח'רש', כי ע'שה ע'צמו פ'חור ו'כ'אלם ו'כ'ס'ק ע'ב'ודת ה' עד מ'אד ו'ת'ג'לה על י'ד מ'ע'שה פ'ד'וע. ו'כ'ג'תו ה'י'תה ל'ומר, ש'פל ה'יר'אים ו'ה'פ'ל'רים, ה'רי הם כ'פ'ש'ע'נים בע'יני ה'ק'מו'ן, ו'כ'מו ש'א'מ'רו ת'כ'מי'נו ז'ל (ס'נהר'ין צ"ג). על ה'פ'ס'ק (ישעיה נט, טו): 'ו'ס'ר מ'ר'ע מ'ש'ת'ולל'.

נ'כ'די מ'ו'ת'ר'נ'ת' ה'י מ'ס'פ'רים ב'ש'מו, ש'ה'יה א'ומר ב'צ'חות: "א'כן ע'ולם א'חד ג'דול י'טו ו'ה'כל מ'ח'ב'ר ו'ק'ט'ור ז'ה ל'וה. א'ולם ת'בו'נו נ'מ'צ'אים ה'ר'בה ע'ול'מות, כ'ל א'חד ו'ס'פ'ר ע'ק'לו ב'וה ה'ע'ולם" - "א' ו'ע'לט מ'י'ט א'ס'אך ו'ע'לט'א'ל'אך".

א'מר פע'ם מ'ו'ת'ר'נ'ת': "ה'ז'מים הם ה'ת'א'ו'ות ה'מ'ת'ג'פ'רים ב'כל פע'ם על ה'א'דם ל'ס'ם ו'ק'רה מ'ח'ו'ר'ם ב'ד'ב'ש - ל'ש'ט'ו'ע'י'ן מ'מ'נ'ה נ'ד'מה ל'ט'ע'ם ד'ב'ש, ו'כ'ש'מ'ע'מ'יק'ים ה'נ'י'ס'ה, מ'רה ה'יא ע'ד מ'י'תה, ב'ב'חי'נת (מ'ש'ל ה, ג) ו'א'ח'ר'י'תה מ'רה ל'כ'ע'נה".

א'מר פע'ם מ'ו'ת'ר'נ'ת': "י'ש ב'ני א'דם ש'פ'צ'ים ל'ה'יות א'נ'שים כ'ש'רים, א'בל י'חד ע'ל ה'ת'א'ו'ות" - "ז'יי ו'י'לן ז'ין ע'ר'ל'יע י'ד'ון א'ב'ער מ'י'ט א'ל'ע ת'א'ו'ות". (שיח שרפי קודש)

ש'אל פע'ם א'חד א'ת ר'בנו: "א'ך נ'ע'י'ש ה'ח'י'י פ'ש'ר?" - "ו'וי א'ז'וי ו'ע'ר'ט מ'ע'ן א'ן ע'ר'ל'י'כ'ער י'ד?" - "ע'נה לו ר'בנו: "כ'ף" - "א'ט א'ז'וי!". פ'א'ומר, ש'ע'ל י'ד' ל'מוד ה'ת'ו'רה ו'ע'ב'ודת ה'ת'פ'לה ב'ת'מי'מות ו'ב'פ'ש'ט'ות ל'אל ת'כ'מות, על י'ד' ז'ה ז'כ'ים ל'ה'יות ה'ח'י'י פ'ר'צ'ונו ו'ת'פ'ר'ך. ו'כ'מו'ב'א ב'ס'פ'ר ש'י'חות ה'ר"ן ש'א'מר ר'בנו ש'א'ין מ'ה ל'ע'ש'ו'ות, רק ל'ה'ת'פ'לל ו'ל'מ'וד א'ה'ת'פ'לל. ו'א'ין ע'ר'ך ל'ש'ם ד'ב'ר, רק ל'ע'ש'ו'ות ו'ל'ע'ש'ו'ות ב'ע'ב'ודת ה'ש'ם ו'ת'פ'ר'ך ב'ת'מי'מות ו'פ'ש'ט'ות, וע'ל י'ד' ז'ה ע'צ'מו ז'כ'ים ל'כל ה'מ'פ'ע'לות ו'ה'מ'ד'ר'ג'ות ו'ה'ש'ג'ות.

ר'בנו א'מר: "א'פ'לו מ'ע'ן א'ז' ש'ו'ין א' ע'ר'ל'י'כ'ער י'ד א'ין ד'ע'ם ג'ל'ג'ל ו'ע'ר ו'י'י'ס'ט ו'ז'א'ס מ'ע'ן ה'א'ט א'נ'ג'ה'א'ר'ב'ע'ט א'ין י'ע'נ'ע'ם ג'ל'ג'ל" - "א'פ'לו פ'ש'ה'ו'א פ'כ'ר ו'ה'י'ד'י ל'ש'ר ב'ל'ג'לו ז'ה, מ'י י'ד'ע מ'ה ק'ל'ק'ל ב'ג'ל'ג'לו ו'ה'ע'ב'ר".

מ'ו'ת'ר'נ'ת' א'מר: "ה'ז'ים כ'ש'מ'ע'פ'רים א'ת ה'ר'ב ר'בי ז'ס'א'י מ'א'נ'פ'ול, מ'ז'פ'רים או'תו ב'ש'ם 'ה'ר'בי ר'בי ז'ס'א'י. א'ולם פע'ם ה'י מ'כ'נים או'תו "ד'ער מ'ש'ו'נ'ע'נ'ע מ'ל'מ'וד" - "ה'מ'ל'מ'וד ה'מ'ש'נ'ע", ו'ש' א'ומ'רים, ש'א'ת ה'ר'ב ה'ק'דו'ש ר'בי פ'ת'ס



# התוספות תורף בחלום

ויהי ערב ויהי בוקר. קרני חמה ראשונות עלו אך זה עתה להאיר לארץ ולדרים עליה. רבי יעקב מאיר עומד לקראת סיום תפילת שחרית בבית המדרש שב'מאה שערים', והנה באמצע תפילת אשרי ובא לציון - מופיע לנגדו חברו רבי משה הלברשטאם, פניו נרגשות בהתלהבות עצומה ובשמחה שלא מעלמא הדין, והוא צועק לקראתו: "ס'איז דא מורא'דיגע נייעס! - יש חדשות מסעירות! בוא עימי אל מחוץ לבית הכנסת ואספר לך".

ידידים בלב ובנפש היו הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל לימים חבר הביד"ץ ירושלים ובעל שו"ת 'דברי משה', ויבדל לחיים טובים הרה"ח רבי יעקב מאיר שטטר. קשר ידידות זה החל בימי בחורותם בהיותם חובשים יחד את ספסל הלימודים ביישיבת סלונים המעטירה.

נקפו הימים, ורבי משה הלברשטאם הועיד פניו לעיר בני-ברק, שם קנה תורה מפיו של פוסק



כוחן של דמעות

הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל

ברגע הראשון נבהל רבי יעקב מאיר ותהה בלבו מה זה ועל מה זה. אך אז הבחין כי ידידו רועז מחזיק בידו גמרא פתוחה, והוא מצביע על אותו התוספות שאתמול התייגעו שניהם בהבנת דבריו: "הלילה התגלה לי הביאור בדברי התוספות!..." קרא רבי משה בהתרגשות.

וכה סיפר לו: "אתמול כשעליתי על יצועי לא הצלחתי לתת תנומה לעפעפי, התחננתי לפני הבורא יתברך בדמעות שליש שאזכה להבין את דברי התוספות על בוריים, ואמרת: אילו הייתי עכשיו בבני ברק הייתי מחיש פעמי לבית מורי ורבי הגר"ש וואזנר ומבקשו שיואל לבאר לי את דברי התוספות.

הדור הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל. כעבור מספר שנים בהן רכש אצל רבו קנייני תורה ודרכי הפסיקה, חזר רבי משה ירושלימה.

"מתוך בכי זה שקעתי בשינה. והנה בחלומי, גלה לפני מורי ורבי וביאר לי את דברי התוספות בטוב טעם ודעת! אשר על כן, לא יכולתי עצור בנפשי ובאתי הנה לפנות בוקר, כי האם אוכל להמתין ולמנוע מידידי רועי את התענוג הגדול של הבנת דברי התוספות עד בוא הזמן הקבוע לחברותא שלנו?!"

כאן חזר והתחדש קשר הידידות עם רבי יעקב מאיר, ושוב קבעו הם חברותא בצוותא ללימוד התורה, כששניהם לומדים מפיו של הגה"ק רבי יהודה'לע הורוויץ מדז'קוב זצ"ל. באותה תקופה למדו הם בחברותא פעמיים ביום, בכל פעם במשך חמש שעות רצופות. כך דבר יום ביומו.

שנים רבות לאחר מכן, הובא לידיעת רבי יעקב מאיר כי ידידו רבי משה כה התלהב מן הפשט שהתגלה לו בחלום בזכות התעקשותו והדמעות שהזיל לפני קונו שיאיר עיניו בתורתו, שהוא ציין את העובדא הפלאית הזו בפנקס החשבון-הנפש האישי שלו. היה זה כאשר הרה"ח ר' יהודה דייטש שליט"א, נכדו של רבי משה הלברשטאם, הביא את הפנקס אל רבי יעקב מאיר, וכך נמצא כתוב בו:

יום אחד בעודם עוסקים בפרק 'כירה' במסכת שבת, התקשו במשך כמה שעות בביאור אחד מדיבורי ה'תוספות'. למרות מאמציהם נותרו דברי התוספות כחטומים, מבלי יכולת לרדת לעומקם. כל ביאור שעלה ביניהם, הופרך מיד ממקום אחר.

"יום י"ז שבט [תשי"ז]. היום הוקשה לי יחד עם החברותא היקר רבי יעקב מאיר התוס' בשבת ריש פרק כירה קש וגבא, ובלילה חלמתי שמוורי ורבי הרה"ג מוה"ד שמואל ואזנער שיחי אמר לי פשט על כל התוספות!"

לעת ערב, כשסיימו את חוק לימודם ועדיין לא הצליחו להעלות במצודתם כל בירור בדברי התוספות, נשאו עיניהם השמימה בתפילה ותחנונים מעומקא דליבא "אבינו אב הרחמן, המרחם רחם עלינו, ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל... והאר עינינו בתורתך", וכה נפרדו זה מזה לשלום.

כוחן של דמעות של אהבת תורה!

## דרכי נועם

**חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה**  
**ביאורים על תורה ל"ג מאמר א'**  
**ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א**

מי האיש החפץ חיים, אהב ימים לראות טוב (תהלים ל"ד):

[א] הכלל הוא, שצריך לבקש שלום. שיהיה שלום בין ישראל, ויהיה שלום לכל אדם במדותיו. הינו שלא יהיה מחלק במדותיו ובמאורעותיו, שלא יהא לו חלוק בין בטיבו בין בעקו תמיד ימצא בו השם יתברך. הינו (שם נ"ו): "בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר": ועל ידי מה ימצא השם יתברך בין בטיבו בין בעקו, על ידי התורה הנקראת שלום, כמה דאת אמר (משלי ג'): "וכל נתיבותיה שלום". ועל ידי צדיקים שנקראו גם כן ברית שלום, ומחמת זה יכול לאהב את השלום בכל מקום הן בטיבו וכו', ויכול להיות שלום בין ישראל, ולאהב זה את זה:

[ב] וצריך לדעת, ש'מלא כל הארץ כבודו'. וליה אתר פנוי מנה. ואיהו ממלא כל עמיון וסובב כל עמיון. ואפלו מי שעוסק במשא ומתן בעב"ם, לא יכול להתנצל ולומר, אי אפשר לעבד את השם יתברך מחמת עביות וגשמייות שנופל תמיד עליו, מחמת העסק שעוסק תמיד עמהם. כי כבר גלו לנו חכמינו, זכרונם לברכה, שבכל דברים גשמיים, ובכל לשונות העב"ם, יכול למצא בהם אלקות. כי בלא אלקות אין להם שום חיות וקיום כלל, כמו שכתוב (תהלים ט'): "ואתה מחיה את כלם". לכן שיהיה אלקות ואלקות הזה שם בצמצום גדול ובמעוט, רק כדי חיונו להחיותו ולא יותר. כי הקדוש ברוך הוא צמצם את אלקותו בצמצומים רבים ושונים, מראשית המהשבה עד נקדת המרדף של עולם הגשמי, ששם מדור הקלפות:

ובכל מה שמשתלשל יותר ומתצמצם יותר למטה, אלקותו מלבש שם במלבושים רבים יותר. וזה שגלו חכמינו, זכרונם לברכה, ופתחו לנו פתח, שהמשביל ידע ויבין שבכל הדברים גשמיים יש אלקות וחיות, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (מנחות ל"א): 'טט בכתי שתיים, פת באפריקי שתיים, להודיע שבכל לשונות העב"ם יש שם אלקותו המחיה אותה:

וזה שמביא בירושלמי (תענית פ"א): אם יאמר לך אדם היכן אלקות, תאמר לו: בכרך גדול שברומי, שנאמר: "אלי קרא משעיר". נמצא שזה האדם ששאל היכן אלקות, בודאי הוא משקע במדור הקלפות. כי הוציא את עצמו מן הכלל וכפר בעקר, שאמר: היכן אלקות, ונדמה לו שבמקומו אין שם אלקים. כן תאמר לו: אפלו במקומו שאתה משקע במדור הקלפות, גם כן שם תוכל למצא אלקות. כי הוא מחיה את הכל, כמו שכתוב: "ואתה מחיה את כלם". ומשם אתה יכול לדבק את עצמך בו יתברך, ולשוב אליו בתשובה שלמה. כי לא רחוקה היא מקומו. אלא שבמקומו שם רבו הלבושים:

וכל מה שאדם הולך ממדרגה למדרגה, הוא מתקרב יותר אל השם יתברך, ויכול לידע את השם יתברך בהבנה יתרה. כי כל מה שהמדרגה יותר עליונה, נתמעטו הלבושים, ונתמעט הצמצום, ואז הוא מקרב יותר אל השם יתברך, ויכול לאהב את עצמו עם השם יתברך באהבה יתרה:

### מאמר זה הוא כלל גדול בעבודת ה'

הנה רבינו פותח את המאמר הנורא הזה בלשון "הכלל הוא", והיינו שהמאמר הקדוש הזה הוא "הכלל" של כל עבודתנו בזה העולם, וכל העצות והדרכים שמגלה רבינו כולם הם פרטים וענפים של "הכלל" הזה. כי באמת עיקר עבודת האדם הוא למצוא את השי"ת ולהתקרב אליו מכל

### לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

## לחידודא

### תשובה לחידה הקודמת:

על מה נאמר ש'עדיין השטן מרקד בינינו? על כן מתארך הגלות ביותר בעוה"ר. כי עדין השטן מרקד בין ומרבה מחלקת בישאל במה אמנים ובפרט בין תלמידי חכמים, שכל עקר אריבת הגלות הוא על ידי זה: ליקוטי הלכות, פריקה ושיעור ד, ח וראה מקור נוסף בציטוט שחתם מדור 'צפור לשונות'

**במה תלוי "כל הישועות של כל ישראל לנצח"?**

הזוכה: יצחק מיכל קלושטיין, בני ברק  
זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור ספרי רבינו

מ' נו

לכבוד מערכת עלה לתרופה אשרינו שזכינו להתקרב לצדיק שמלמדנו כאלו שבילים נפלאים ללכת מדרגה לדרגה, זכינו להתחיל תורה לג', תורה שמלמדת אותנו איך לבקש חיים אמיתיים ולמצוא אותם. רציתי לגעת בנקודה שהאירה לי בדבריו הקדושים של הרבה. באות ב' אומר וז"ל: "כי כל מה שהמדרגה יותר עליה נתמעטו הלבושים, ונתמעט הצמצום ואז הוא מקורב יותר אל השם יתברך, ויכול לאהוב את עצמו עם השם יתברך באהבה יתירה" דיש להתבונן מהו לאהוב את 'עצמו' עם השי"ת, שלכאורה היה לומר לאהוב את השי"ת? ואולי אפשר"ל שהנה ידוע שאת הקב"ה בעצמו א"א לדעת, אלא ע"י מעשיו ומידותיו אנו זוכים להכירו, והוא כמו אומן שמתגלה ע"י אומנותו, אך הוא עצמו לא מוכר, ואעפ"כ העם מאוד אוהבים

אווטו ע"י שמתחברים לתכונת הטוב, המעוררת השתאות ותשוקה לנפשו שמתגלה בציור האומנותי, או בקול הענוג ששר את הנעימה, ולכן כדי לאהוב באמת צריך להקשיב היטב לנשמת הציור, ע"י התבוננות חזקה, או לצליל השיר ולהתחבר אליו, וכך ע"י מתחבר לנשמת האומן ואוהבו באמת. וכן כשיהודי רוצה להתחבר לטוב השם, עליו להסתכל במעשה ידיו של השי"ת, שזה הבריאה וכן זוכה להכירו ולאהוב אותו. וכשאתה בא להתבונן בבריאה של ד', תחפש את הבריאה שהיא הכי מפוארת והכי קרובה אליך, ואתה הכי מכיר ומחובר אליה, ותגלה שהבריאה ואומנות הזו היא אתה בעצמך, ואז כשזוכה האדם לגלות דרך עצמו את השי"ת, וזאת ע"י שמתבונן, איזה טוב וחסד והכמה מושקעת ביצירה העצומה הזו כמו שכל

אחד יודע בעצמו, אזי נקרא "שזוכה לאהוב את עצמו עם השי"ת באהבה יתירה" וזה פתח עצום שהרבה מלמדינו, להתחיל לגלות את אור השי"ת במקומו, ולא לצאת החוצה ולשאול היכן אלוהים. אלא לגלות את השי"ת בחיים הפשוטים, שכל כך לא פשוטים, וזה מה שרבינו אומר שצריך לכפות את היצה"ר, כדי לגלות את הימי טוב, שהיצה"ר ענינו הוא, שאומר לאדם שאין לו חן דקדושה, ואצלו לא מתגלה השי"ת, והוא בימי רע, אך עלינו לכפותו, ולהבליט את אותיות התורה שנמצאת בתוכנו, וכך להתחיל ולמצוא נקודות טובות, ולהודות לקב"ה על הטובות שעושה עימנו, ולתת לב על פאר היצירה האלוקית הזו שנקראת "אני". מ.קיל. ביתר

מקום שהוא ומכל מצב שהוא, ועיקר המניעה לזה הם המצבים שהם בחינת "ימי רע" כפי שמוזכר בהמשך המאמר, והיינו שנראה לאדם שהיום הזה או המקום הזה אי אפשר להתקרב בו להשי"ת, מחמת המניעות וקטנות המוחין שיש לו, או שהוא במקום שיש בו הסתרה גדולה וקושי גדול לעסוק בעבודת ה', אבל באמת עיקר התכלית שאנו בזה העולם הוא דייקא בשביל המקומות והמצבים האלו שנגלה דייקא שם את כבוד ה', שעי"ז הוא עיקר תיקון העולם וביורוד הניצוצות שנמצאים באלו המקומות.

וכפי שממשיך רבינו ומבאר שבאמת אין שום מקום בעולם שאי אפשר להתקרב להשי"ת, כי אפילו בדרך גדול של רומי שהוא מקום של מדור הקליפות ממש, גם שם נמצא השי"ת, וגם שם אפשר להתקרב להשי"ת, ומובן שכך הוא במקומות, וכך הוא גם במצבים וזמנים שעוברים על האדם, שאין שום זמן ומצב שאי אפשר להתקרב בו להשי"ת.

**מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב**

וזה עיקר הדרך לחיות חיים אמיתיים, כפי שמביא רבינו את הפסוק "מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב", שכל איש שחפץ בחיים, לחיות את ימי חייו באמת, הוא רק ע"י שיהיה אוהב ימים לראות טוב, היינו שיהיה אוהב את כל יום ויום מימי חייו, ולא יחשוב שהיום הזה אינו ראוי לעבודת ה' וירצה להמתין ליום אחר שיהיה לו יותר טוב, רק יאהב כל יום ויום, כי באמת בכל יום ויום יש את הטוב המיוחד ליום הזה דייקא, ויש עבודה וביורוד מיוחד ליום הזה דייקא, אלא שבכל יום יש מניעות מיוחדות לאותו יום, וכיסיים ולבושים מיוחדים לאותו יום, [כפי שמבאר רבינו לעניין המקומות שבמקום הקליפות שם רבים הלבושים, וכך הוא ג"כ כלפי הזמנים, כי המקומות והזמנים הם בחינה אחת] ולכן צריך "לראות טוב", היינו להתייגע ולחפש את הטוב שיש כן באותו יום, [שזה מתגלה ע"י נקודה של כפיית היצר, כפי שמחבר בהמשך המאמר], ועי"ז יזכה למצוא את הטוב שבכל יום ויום, איך אפשר להתקרב להשי"ת דייקא במצב הזה ובזמן הזה, ועי"ז יוכל לחיות חיים אמיתיים.

**ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה**

וכפי שמביא רבינו בהמשך המאמר את הפסוק "ביום טובה היה בטוב, וביום רעה ראה", והיינו שבימים שאדם בטוב, שהולך לו בעבודת ה', אזי עיקר העבודה היא לנצל את הטוב הזה ולעבוד על ידו את השי"ת ולהתקרב אליו, [וכשינצל כראוי את בחינת ימי הטוב, אזי יהיה לו את הכח לעבור גם את היום רעה כראוי, ואין לאדם לחשוב בימי הטוב שזה ברור ומובן מאליו, אלא יתבונן בטוב שיש בימים האלו ויודה על זה להשי"ת, וינצלם כראוי]. "וביום רעה ראה", היינו שגם בימים שנדמה לאדם שהם בחינת ימי רעה, שמתגברים עליו נסיונות ובלבולים ואינו יכול להתקרב בהם להשי"ת, אבל באמת אין מציאות כזו, כי אין מקום וזמן שאי אפשר להתקרב בו להשי"ת, ולכן "ביום רעה ראה", היינו התבונן היטב ותחפש את הטוב שבוודאי יש בימים האלו, ואז תוכל למצוא ולראות את הטוב.

ובאמת כל זמן שאדם אינו מקבל ומבין את ה"כלל" הזה, תמיד ישאר רחוק מהשי"ת, כי תמיד יש לאדם מניעות והפרעות, שהם הלבושים שמוכרחים להיות, כי רק על ידיהם יכולים לזכות אל האור שנמצא במקום והזמן הזה, ולכן עניין זה הוא כלל גדול בעבודת ה', לא לחשוב אף פעם שהמקום והזמן הזה אי אפשר להתקרב בהם להשי"ת, אלא לחפש את הטוב שבהם, ואת הדרך להתקרב דייקא שם להשי"ת.

ורבינו מגלה שזה גם כן השורש של השלום בין ישראל עצמם, כי שורש השלום הוא כשרואה את חלק הטוב שבחבירו ולא את חלק הרע, וזהו אותו שורש ועניין של לחפש את הטוב שבימים ובמקומות, ובהמשך יתבאר עניין זה עוד.

**הליכה עם תורה ל"ג**

**טעם גן עדן**

**חיזוק להתחזק בלימוד התורה הזמנית לקראת תחילת הלימוד של ליקוטי מוהר"ן תורה ל"ג**

[א] יש לאדם פחד טבעי לנסות דבר שלא התנסה בו. כל אדם בקטנותו מבין שחלק מההתפתחות הוא ללמוד דברים חדשים, ועל כן ילד קטן מוכן ללמוד אותיות ונקודות, חומש, ואחר כך משניות, גמרא וכו'.  
 אך בשלב מסוים בחיים, כל אחד בשלב אחר בחייו, לפי רוח ה'בני הנעורים' שבו, הוא מפסיק לנסות דברים חדשים. הוא מחליט לעצמו על דברים שלא ניסה אותם מעולם, שאין זה שייך לו.  
 [ב] אחד מהדברים האלו הוא 'ללכת עם תורה של רבינו ז"ל לתקופה של מספר חודשים.  
 אין לאדם כח לנסות משהו חדש כאשר יודע שהדבר הזה כרוך במלחמה, ובעקביות עקשנית, ובפרט שיחיד עם זאת הוא רואה הרבה אנשים ההולכים עם תורות, וזוכים לחידושים עמוקים, ואפילו דורשים דרשות וכו', וכך מתיימש מלהאמין שגם הוא יכול.  
 [ג] צריך לדעת שהוא דמיון גדול, כי מי שרצה לראות עולמו בחייו כדאי לו לנסות להתחיל ללמוד תורה אחת לזמן מסוים.  
 לא להסתכל כלל על אחרים ועל חידושיהם,

פשוט לנסות בעצמו, לקחת את התורה ולהחליט שבכל יום או בכל שבוע הוא יושב זמן מסוים על התורה הזו, בלי למהר להבינה ולדעת אותה, ובלי רצון להספיק. רק לשבת בזמן הקבוע וללמוד לאט לאט, ולנסות להבין מה כתוב על פי פשט, וכשיסיים את התורה יחזור שוב על התורה, וכך פעם אחר פעם בלי למהר לשום מקום, בלי לרצות להגיע לפירושים מוחלטים וברורים, וכמובן גם לא לדחוק את עצמו להרגיש אור והתעוררות מכח קדושת הצדיק השוקן בספרו הקדוש.  
 [ד] מי שהולך בדרך זו בשיטות אך בעקביות, אפילו קצת זמן כל יום, בהכרח שבמשך הזמן כשיחזור על התורה שוב ושוב, יעלו שאלות במוחו, ובמשך הזמן גם ימצא תירוצים קטנים על השאלות, ולאט לאט יזכה לראות שהמחשבה נתפסת על התורה הזו, ובהמשך התורה תפעל אצלו שינויים קטנים בנסיונות הבאים עליו, רק שלא יעמיד זאת לנסיון לראות זאת תיפק ומיד.  
 כי עיקר המניעה בהליכה עם תורה הוא: ריבוי אור ודחיקת השעה!

## שמחה שאין לה קץ

דבר בעולם שיכול להכחישה.

ועומק הדבר, שישראל בכל מצב שהוא קשורים להשי"ת ולנצחיות, ואפ"י הגרוע שבגרועים והקל שבקלים קשור להשי"ת, מצד שהוא מזרע ישראל, שאפ"י במצב הכי גרוע שיש הרי כל זרע ישראל השי"ת קרוב אליהם ומתפאר בהם, וגם אם יש בו עוונות ח"ו, הרי עצם זה שהוא שמח שהוא זרע ישראל יעלה למוחין ויצא מקטנותו, וגורם שישוב בתשובה, ולמחילת עוונות.

וכמובא בזה"ק (ח"ב קז). 'תא חזי כל אומנא כד מליל, באומנותיה מליל, דוד בדיחא דמלכא הוה, ואף על גב דהוה בצערא, כיון דהוה קמי מלכא תב לבדיחותיה כמה דהוה, בגין לבדחא למלכא' (עיי' לקוטי הלכות הל' שבת הל' ד אות יד).

וכן העבודה של לשמוח בנקודות טובות, שרביה"ק ומוהרנ"ת דברו ממנה כל כך, שעל ידה יכול האדם להחיות את עצמו ולשמוח תמיד, אין הכוונה לשמוח דוקא במעשים הטובים אשר עשה גרידא, כי בזה תמיד יכול העצבות להכנס שעדיין לא עשה בזה כהוגן, רק שאנו שמחים במה שאנו יהודים שומרי תורה ומצוות שומרי שבת, ויש לנו זקן ופאות (כמו שמדבר על זה מוהרנ"ת כ"כ הרבה), שזהו בחי' שמחה בהמתנות שנתן לנו השי"ת שב"ה יש לנו צלם אלקים זקן ופאות, שאע"ג שלא עבד על זה כ"כ בבחירתו, אלא שזהו מתנת השי"ת, כמובא לעיל מרביז"ל שהיא שמחה תמידית שזכינו להיות דבוקים בשמו ית'.

הנה ידוע מה שהזהיר רבינו על מדת השמחה - להיות בשמחה תמיד (ליקו"מ ח"ב כד), אבל באמת אנו צריכים לימוד איך לשמוח ובמה לשמוח, דמטבע הדברים אנשים צעירים יכולים לשמוח בקלות, אבל לפעמים אין זו שמחה פנימית ואמיתית, אלא קלילות וכדו', וכמהירות בואה כך היא נעלמת, אך שמחה אמיתית היא דווקא שמחה הבאה מכח האמונה והדעת, לכן עלינו להשקיע מחשבה והתבוננות במה עליו לשמוח ואיך לשמוח באמת.

### שמחת יהדותנו

עיקר השמחה הוא "שמחת היהדות", כלומר, שהאדם שמח בעצם זה שנברא מזרע ישראל, שזהו עצם קדושת ישראל, שהוא שמחה תמידית למעלה מכל העצבות והיגונות, שמחה שאין שום דבר בעולם שיכול להפריכו, שאם למשל ישמוח על יחוס מסוים שהוא נולד לשבט ולמשפחה כזאת הרי אין זה שמחה נצחית, שלמחרת יתברר לו שיש שבט או משפחה חשובה יותר ויתבטל שמחתו, אבל שמחה שורשית כזאת שאינו קשור ותלוי בשום דבר בעולם, שעכ"פ איך שיהיה, אפילו שהוא מהגרועים שבגרועים הרי הוא מזרע ישראל, שכל זרע ישראל הם בנים להשי"ת, והשי"ת מתפאר בהם תמיד, כמו שכתוב "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מט), ובשמחה זו אין שום

## עומק הפרשה

### לעלות מעט בסולם

(כמו שדרשו חז"ל שם), ושם אותם מראשותיו - כלומר מקשר את מחשבתו בהם, למצוא הם דרך תיקון וביורו, איך יעברו גלות זו בשלום, וכך 'וישכב במקום ההוא' - שם בשלב החושך והאפילה מוריד יעקב את עצמו בבחינת שינה (כמובא במדרש שם ובעין חיים כט, א), והכל כדי לברר ולהעלות משם את הנפשות.

ובשינה זו מתגלה לו היסוד של בנין השכינה, והוא הסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, סולם זה הוא בנין השכינה הק' (זוהר ויצא קמט. תיקו"ז כה ע:), בנין השכינה והשראתה בעולם הוא בדרך של 'עולים ויורדים', כלומר אתערותא דלתתא שהאדם מתעורר לעבודת ה' ועושה את המעט שביכולתו, ובזה נמשך אתערותא דלתתא, כלומר הצדיקים ממשיכים מלמעלה את התקון בשלמות (זוהר שם ובפר' לך לך פח).

דווקא בדרך זו בנה יעקב את המשך הדורות, ואת העמידה בחושך הגלות עד לבנין הבית השלישי בשלמות התיקון, גם בדור עקבתא דמשיחא, בתכלית החושך והאפילה, יעמוד האדם ויעשה את המעט שביכולתו, והצדיקים ילקטו את אותם נקודות של מעשים טובים של מחשבות אמונה ודעת, ויבנו מהם את השכינה בבנין נפלא ונורא בשלמות התיקון.

(ע"פ ליקו"ה תפיה"מ ז, פה)

### והנה מלאכי אלהים עלים ויָרְדִים בו.

שישים ושלש שנים יושב יעקב בצל אביו ומקבל ממנו את מסורת התורה, האמונה והדעת, והנה הגיעה השעה ליסד את המשך תיקון העולם עד לתיקון השלם, לשם כך שולח אותו יצחק לשאת אשה ולהביא לעולם שנים עשר שבטים, בדרכו עובר יעקב במקום המקדש, במקום זה הוא צריך לבנות את השראת השכינה לדורות, את בית המקדש השלישי שהוא תיקון העולם בשלמות (עיי' פסחים פח).

ואכן כשיעקב עובר במקום זה מתרחשת עמו סדרת אירועים פלאיים, תחילה הוא עובר במקום זה - תכלית השראת הקדושה בעולם, אך אינו רואה שם מאומה, ומן השמים מעלימים ממנו את גודל קדושתו, כשהגיע לחרון הוא נזכר שהנה עבר על מקום שהתפלל בו אבותיו, הוא מתחיל לחזור לשם, והנה אך החליט לחזור להתפלל שם, נמוגה ההסתרה ולא די שמגלים לו את קדושת המקום אלא הדרך קופצת לו לשם (חולין צא:).

ושוב הנה אך מגיע יעקב ובא להניח את הקדושה לדורות, והנה שקעה עליו חמה שלא בעונתו, וכמו שדרשו חז"ל (בראשית רבה סח, יג) שראה את חושך הגלות שעתידים בניו לעבור כדי לזכות לבנין בית המקדש השלישי, בראותו את חושך הגלות ניגש לוקח מאותם נשמות העתידות להתגלגל בגלות זו

## גידול נפש הנער [ב]

בבית מדרשו של רביז"ל למדנו שני דרכים לגידול הנפש. א. כבוד הנפש. ב. השכל מגדל הנפש. במאמר קודם דברנו על הכבוד וההערכה שצריך לתת לכל נער ונער, כי הכבוד מגדל את הנפש. וכעת נעסוק בענין השכל המגדל את הנפש.

רביז"ל (ליקו"מ סימן ס"ה) מלמד שהנפש היא בת השכל, ועיקר גידולה היא על ידי השכל, וכמו שכתוב (משלי יט) 'גם בלא דעת נפש לא טוב'. כי ככל שהשכל בשלמות היא עושה פירות ומגדלת את נפש.

כשאנו מדברים מהשכל אין אנו מתכוונים לכשרון גדול, אלא כל אחד לפי השכל שה' חנן אותו, אם אנו מצליחים לעורר לו את המחשבה שביין שכל ודעת אמיתית, כך ממילא הנפש שלו תגדל כראוי.



לאו דווקא שכליים עמוקים ומפולפלים, אלא שכל הקרוב אליו לנפשו. כי כל נער מסתובב עם שאלות ותמיהות על החיים. יש 'חכם' שיש לו ממש קושיות, יש שאלות 'תם', שאין לו קושיות, אך אינו מחובר לענינים שבקדושה ולערכים אותם אנו רוצים לחנך, הוא פשוט נבוך ושואל 'מה זאת'. ויש מי שאפילו לא יודע לשאול, הוא מנותק ולא יודע שיש לו שאלה 'מה זאת', ואנו צריכים לעורר לו את השאלה בבחינת 'את פתח לו'. וכאשר אנו חותרים לסדר לו את השכל בנקודות בהם הוא סבוך, נוכל לפעול אצלו לשינוי גדול מאוד.



אמנם הנפש הוא מלא דם, בפרט בגיל הנעורים שהדם חם ותוסס, ולא תמיד נוכל לראות איך הידיעות שבשכלו פועלים בפועל בנפשו, ומשום כך חלק מהחינוך הוא פעמים להעמידו על מקומו בעונשים ובפקודות קצרות בלי הסברים. אבל כל זאת הוא רק בשביל להרגיל את גופו ונפשו בהבחינת לעשות מה שצריך, אך אין זה מגדל כלל את הנפש.

פעולות אלו רק שומרים על הנפש לבל תלכלך עצמה בזוהמת העולם, שאז יהיה קשה יותר לגדלה בהמשך חייו. אבל באמת עיקר גידול הנפש הוא על ידי שנגדל את השכל שלו. כי זהו כלל 'הנפש היא בת השכל', וידיעה זו צריכה להיות נר להרגילנו.

זהו עיקר החינוך הפנימי, להשתדל כמה שיותר לעשות שיחות עם הנער, להסביר לו עניינים של יהדות, חסידות, וערכים אמיתיים ופנימיים. וכפי שאמרנו, שצריך ללך סבלנות, לא לצפות לראות תוצאות מיד.



יחד עם זאת, יש לחשוב טוב איך לדבר עמו לפי דרגת שכלו ולפי מה שתופס את נפשו. זהו כל החכמה בחינוך לדעת לצמצם לימוד גדול לפי מידת שכלו האמיתי של הנער, כי לא כל שכל מגדל נפש. ישנם שכליים המנותקים מהנפש, ורק שכל פשוט שמחובר אל הנפש, יש בכוחו לגדל למעשה את הנפש.

אך שוב: כל השיחות האלו יועילו בתנאי הראשון של 'כבוד', כי על ידי הכבוד שמכבדים, אז הנער מפנה את נפשו ושכלו לקבל מאיתנו.



מתחדשים

התורה הזמנית: בימים אלו החלו העוסקים בתורות רביז"ל בלימוד תורה ל"ג. ליקוטי תפילות על התורה: ל"ג. ליקוטי הלכות: יום טוב ב' חנוכה ג'. פורים ד'. הלוואה ה'.

לרגל התחלת תורה ל"ג, ארגון 'לטייל בתורת' הידוע בעידוד והאדרת לימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון - הוציא לאור מהדורה עיונית מיוחדת ומפוארת של תורה ל"ג, בה מופיעה התורה הן בצורת הדף והן באותיות מאירות עיניים עם שוליים רחבים שנועדו לכתובת חידושים, ליקוטי תפילות על התורה, והתורה בעימוד 'משנה סדורה' המפוסק באופן המועיל לשינון. מהדורה זו מופיעה בשתי גדלים: מהדורת כיס (A6), ומהדורה מוגדלת (A4). ניתן להשיג בבתי המדרש בריכוזי חסידי ברסלב. לדרכי קבלת החוברות, ניתן להשאיר הודעה בשלוחות ההודעות למערכת ב'קו לסלסל בתורתנו': 046277313

פריקט השיעורים: שיעורי הקבועים של הרה"ר נתן מיימון שליט"א: א. מדי יום בעזרת הנשים בבית המדרש דחסידי ברסלב 'אור אברהם' ירושלים, שיעור בליקוטי הלכות על הסדר - יורה דעה ב. מדי יום ראשון בשעה 4:30 אחה"צ בבית הרב שליט"א רח' גבעת משה 3/7 ירושלים, שיעור בחיי מוהר"ן. השיעורים באנגלית.

הופיע! בעקבות הופעתם של 'לילות הזהב' - לילות החורף הארוכים, מכון 'קומי רוג' העוסק בעידוד עניין קימת חצות - במהדורה מפוארת ומחודשת לתפילה פ"ח מליקוטי תפילות, העוסקת בקימת חצות. מופץ בימים אלו בריכוזי חסידי ברסלב. להזמנת כמויות ולתרומות: 0527179890

י"ל ע"י מכוני עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למועדים בדוא"ל
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערות נסגרות מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

זהו בחינת 'יגב יעקב... על כלי הגיד לוי' וכו', כי זה שטוען עם המהשבות זרות ונגמם עמקם בטוען נמשך נדושה שיעורו אותו לצאת מהם, זהו כמו מי שמוגד לרה"ק שרופה לברח ממנו ואין הוא רודפו יותר, אבל באמת עקר העצה לברח מהם ולילך לדרך ולכלי להסתפל לאחוריו כלל ולכלי לטען עמקם כלל, שזהו בחינת 'יברח יעקב ויגב יעקב את לב לבן הארץ', שהם המהשבות רעות, על כלי הגיד לוי כי ברח הוא שאינו מגיד להם שבזרח מהם רק בורח להגן לך. ועל 'ידי זה דוקא נצול מהם. גם יגב וכו', מרמז שלפעמים מתגברים התורה ומהשבות כל כך עד שקשה לברח מהם לתוך תורה ותפילה ודברים שבקנין שיש אפן, והתורה לטען במלי דשטותא מעניני צחוק וכדומה כדי לפקח דעתו לפי שקח עד יעבד זגם השטף של המהשבות, כי אין היצר הרע מצוי אלא לשעתו, ואין אין הסטרא אחרא קבינה כלל שהוא בורח מהם, מאחר שעוסק במלי דשטותא: ליקוטי הלכות תפילין ו, לה

יהלום
כי המחשבה ביד
האדם בכל עת ורגע
ישם עקר הנסיון
והבהירה: שם, מנחה ז

אחד מההרגלים שרביז"ל הרגיל אותנו הוא לקבוע שיעורים קבועים בתורה, וכך היו רואים את תלמידי רביז"ל לדורותיהם שיש להם שיעורים קבועים בכל יום בהרבה ספרים בכל חלקי התורה.

גם היום ב"ה התרבו הארגונים המעודדים לימודים קבועים בהם מתקדמים כל יום, בבלי, ירושלמי, משנה ברורה, משניות, ועוד ועוד תכניות הבאים לעודד את כל סוגי האנשים החפצים לעסוק בתורה, הן אלו שכבר יושבים ועוסקים בתורה כל היום בישיבות או בכללים, שיהיה להם עוד לימודים בשאר חלקי התורה. והן אלו שלא זכו לשבת באהלה של תורה, שהקביעות של השיעורים יום יום קושר אותם אל התורה, ורביז"ל הבטיח (שיחות הר"ן י"ט) שמי שיקבע לעצמו שיעורים קבועים יום יום בוודאי יצא מכל העבירות.

המעלה בקביעות זו שבכל יום יהיה מה שיהיה, האדם קבוע בתורה, ושוטף את כל הלכוך והבלבולים המתחדשים בכל יום. וכמו שר' נתן האריך בזה (ליקו"ה בציעת הפת ה') שהקביעות בתורה דומה לנחל שהולך

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מוצ"ב בעיד בית שמש יצ"ו

הלכות המצויות בהנחת תפילין (ד)

הלוי ט מט). ולהשתדל לכרוך את התפילין ולהניחם בתוך התיק שלהם, ולא להשאירם גלויים (ראה שביבי אש, תפילין. הליכות שלמה ר"ח 54). מי ששכח ולא חלצם לפני מוסף, וזכר כשעומד כבר בתפלת מוסף - לא יחלצם באמצע התפלה (משנ"ב כה סא).

עד אימתי צריכים להיות לבושים בתפילין (שו"ע כה ז' ומשנ"ב שם). אין להסיר את התפילין עד אחר קדיש שאומרים לאחר 'ובא לציון'. שאז שמענו וענו 'שלוש קדישים', והיינו: הקדיש שלפני ברכו, הקדיש שלאחר תחנון או חזרת הש"ץ, הקדיש שלאחר ובא לציון. וכן 'ארבע קדושות', והיינו: ברכו שלאחר ישתבח, קדושה שאומרים בברכת יוצר אור, קדושה שבחזרת הש"ץ, קדושה שאומרים ב'ובא לציון'.

וטוב שלא לחלצם אלא לאחר קדיש יתום, והיינו לנוסח אישכנז הקדיש שאחר 'עלינו', ולנוסח ספרד לאחר 'שיר של יום'. והאריז"ל נהג שלא לחלצם עד אחר שאמר בעלנינו 'על כן נקוה לך'.

מענין לענין זהירות בשמיעת קדיש בעת שמיעת הקדישים המחויבים, והיינו בשחרית: קדיש אחרי ישתבח, קדיש שאחרי תחנון או חזרת הש"ץ, קדיש שאחרי ובא לציון, ו"א שגם קדיש אחרי שיר של יום או עלינו - אסור להרהר אפילו בדברי תורה, כי חייבים לכון היטב למה שאומרים (משנ"ב נו א).

חליצת התפילין לפני ספר תורה כאמור לעיל שאין לחלצם לפני שמכניסים הספר תורה לארון הקודש, ולמי שיש לו צורך לחלצם קודם - יזהר שלא יחלוץ את ה'של ראש' בפני הס"ת, כי אסור לגלות ראשו בפניה, אלא יסתלק לצדדים או יחלוץ אותו מתחת לטלית גדול. אבל את ה'של יד' אפשר לחלוץ כדרכו, כי הרי אין צריך לגלות זרועו (משנ"ב כה נח).

ביום שיש קריאת התורה - אזי במקום שמכניסים הספר תורה להיכל אחר קדיש של ובא לציון, צריך להשאר עם התפילין עד לאחר שהכניסו להיכל. ואסור לחלוץ התפילין בפני הספר התורה, אלא אם כן מסתובבים לצד אחר. אבל במקום שמכניסים הס"ת קודם ובא לציון, בלאו הכי יש להמתין על הקדיש שאומרים אחר ובא לציון.

ולכן אין לומר אז שום תפלה שהיא. ועל כן אם הש"ץ מתחיל קדיש שאחרי ישתבח, ועדיין אוחזים בפסוקי דזמרא - יש להפסיק עד אחר הקדיש. וכן כשאוחזים בתחנון או באשרי ובא לציון, שצריך להפסיק לשמיעת הקדיש. וכן במנחה אם הש"ץ התחיל הקדיש, אין להמשיך לומר אשרי או תחנון. וכן במערב אין להמשיך לומר ברכות קר"ש, כשהש"ץ מתחיל הקדיש של לפני שמו"ג. וכל שכן שאסור לומר אז תהלים או שאר תפלות שאינן מסדרי התפילה כעת. אבל מדאמינן בעלמא, וכן מי שכבר שמע את הקדישים המחויבים לתפלה זו - אין איסור לומר אז דבר שבקדושה (כן א"ל הגריש"א ועוד רבני קשישיא).

חליצת התפילין בחזרת הש"ץ אותם החולצים את התפילין בשעת חזרת הש"ץ - עושים שלא כדן בשתיים: ראשית, כאמור מקודם שאז עדיין לא הגיע זמן חליצתם. ושנית, שצריך לכון אז מה שהשליח ציבור אומר ולא לעסוק בדברים אחרים (ראה משנ"ב לד יד). ובהמשך יתבאר אם מותר להניח אז תפילין דר"ת.

חליצת התפילין בראש חודש בראש חודש חולצים את התפילין קודם תפלת מוסף. ונוהגים לחלצם אחרי הקדיש שאומרים לפני מוסף (שו"ע שם ומשנ"ב ט).

יש למהר לחלצם ולא יגרם להפסקה שאינה צריכה (ראה שבט